

СРЕДНО УЧИЛИЩЕ „СТОЯН ЗАИМОВ“

5802 Плевен, ж.к. „Сторгозия“; канцелария: 064/678611; e-mail: st.zaimov@zaimov-pl.com

УТВЪРЖДАВАМ (П)

АННИ КЛИМЕНТОВА ПЕТКОВА

Директор на СУ „Стойан Заимов“ – гр. Плевен

Заповед № РД 16-1286 / 11. 09. 2020 година

**УЧИЛИЩНА ПРОГРАМА
ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА РАННОТО НАПУСКАНЕ НА
УЧИЛИЩЕ
(2020 – 2021)**

Програмата е създадена на основание чл. 263, ал. 1, т. 8 от Закона за предучилищното и училищното образование и е приета на Педагогически съвет с Протокол № 14 от 08.09.2020 година

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Програмата за превенция на ранното напускане на училище в СУ "Стоян Заимов" е разработена в съответствие с целите, залегнали в националните политики по превенция на ранното напускане на образователната система и комплекса от мерки на правителството в областта на образованието и социално-икономическото развитие.

Водещ стратегически документ при изготвяне на училищната програма на СУ „Стоян Заимов“ за превенция на ранното напускане на образователната система е Стратегията за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система (2013 – 2020). В Стратегията преждевременното напускане на училище е дефинирано като сложно явление, което оказва сериозно влияние върху индивидуалните съдби на пряко засегнатите и благосъстоянието на техните семейства, върху възможностите за развитие на техните общности и върху цялостното социално-икономическо развитие на страната в средносрочен и дългосрочен план. Превенцията и преодоляването на проблема изисква интегрирана политика и ангажираност на всички сектори и институции, свързани с образованието и с личностното и професионалното развитие на децата и младите хора в България. Необходими са широкообхватни мерки, насочени към осигуряване на успешен преход между различните степени на образование, гъвкави и успешни възможности за преждевременно напусналите да продължат обучението си в системата на училищното образование с цел придобиване на ключови компетентности, разнообразни форми на обучение, признаване и валидиране на резултати от неформално обучение и информално учене, добра координация между институциите от няколко различни сектора на всяко ниво на управление – национално, регионално, местно и училищно. Един от факторите за преждевременно напускане на образователната система наложи въвеждането на единен Механизъм за противодействие на училищния тормоз, който има за цел да подпомогне училищата в усилия им за справяне с това явление.

Преждевременното напускане на училище води още до нарастване на рисковете от социално изключване, застрашава сигурността и стабилността на обществото и е предпоставка за влошаване на качеството на живот на сегашното и на следващите поколения. Здравният статус и достъпът до ресурси и услуги, които могат да осигурят по-добър стандарт и продължителност на живота в добро здраве и благосъстояние, са в пряка зависимост от получената по-висока степен на образование. Посочените последствия са показателни за мащаба и степента на негативното влияние на преждевременното напускане на училище върху индивидуалните съдби на пряко засегнатите и благосъстоянието на техните семейства, върху възможностите за развитие на техните общности и върху цялостното социално-икономическо развитие на страната в средносрочен и дългосрочен план, поради което данните за дела на преждевременно напусналите образователната система в България не трябва да успокояват, а да насърчават изпълнението на всеобхватна и интегрирана политика за превенция на явлениято, както и за неговото преодоляване там, където съществува.

При изготвянето на програмата се отчитат:

1. Ролята на цялата система от участници и взаимоотношенията помежду им, като се признава ролята на всяка от заинтересованите страни;
2. Сътрудничество в образователните институции за насърчаване на позитивната училищна култура, работата в екип в рамките на училищната общност;
3. Координираните мерки на всички нива;
4. Проследяване на напредъка на ниво училище.

Настоящата програмата конкретизира ключовите мерки, в политиките за превенция, интервенция и компенсиране на отпадането и преждевременното напускане на училище, на Стратегията за намаляване дела на преждеременно напусналите образователната система (2013–2020), приета от Министерския съвет с Протокол № 44 от 30.10.2013г. Същата е ориентирана към реализиране на политики и мерки за постигане на стратегическата цел и оперативните цели на Стратегията.

Програмата представя:

- ✓ анализ - определяне на рисковите групи ученици, застрашен от отпадане в СУ "Стоян Заимов" и прилагане на мерки, свързани с превенцията, целящи справянето с риска от отпадане от училище;
- ✓ дефиниране на дейности, насочени към идентифицираните рискови групи от ученици, предлагащи промяна в нагласите с цел повишаване мотивацията на учениците за учене, чрез предлагане на качествено образование, използване на интерактивни методи на преподаване, повишаване квалификацията на учителите, превръщане на училището в желана територия - подобряване на материалната и техническа база, включване на учениците в извънкласни форми, проекти и целодневна организация на учебния процес,
- ✓ обмен на добри и работещи практики между заинтересованите страни.

Настоящата Програма конкретизира стратегическите и нормативни документи в три основни направления:

1. Превенция на преждевременното напускане на училище в СУ „Стоян Заимов“ чрез:

- анализ на причините, водещи до отпадане от училище и напускане на образователната система;
- идентифициране на рисковите фактори за преждевременното напускане на училище с оглед ограничаване на последиците от тях;
- планиране на мерки за преодоляване на рисковите фактори от отпадане.

2. Интервенция срещу преждевременното напускане на училище чрез:

- повишаване участието и ангажираността на родителите;
- утвърждаване на индивидуалното и групово наставничество;
- кариерно ориентиране и консултиране.

3. Политики за компенсиране на ефекта от преждевременното напускане на училище:

- създаване на подходящи условия за реинтегриране в образователната система на преждеременно напусналите я;
- завръщане на преждеременно напусналите училище към формалната система на образование и обучение чрез използването на различни форми на обучение, предвидени в Закона за предучилищното и училищното образование;
- кариерно ориентиране и консултиране, които съдействат за информиран избор на образователен и професионален път, засилват мотивацията за придобиване на образователна степен.

II. ПРИЧИНИ ЗА РАННОТО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ

Причините за ранното напускане на училище могат да бъдат класифицирани в няколко основни категории:

1. Икономически:

- безработицата, ниските доходи и бедността поставят много деца в затруднени условия, водещи да повишен риск от отпадане от училище;

- използване на детето, не посещаващо училище като трудов ресурс (подпомага формирането на семейния бюджет или участие в домакинската работа).
2. Социални:
- родителска незаинтересованост;
 - конфликти, напрежение и кризи в семейството;
 - отрицателно въздействие на домашната среда;
 - функционална неграмотност или ниско образование на родителите.
3. Образователни и психологически:
- езикова бариера, когато българският език не е майчин или когато детето е живяло извън пределите на Република България;
 - трудности в усвояването на учебното съдържание, наличие на обучителни трудности;
 - слаб интерес към учебния процес и произтичащото от него желание/нежелание да се посещава училище;
 - чувство за неуспех;
 - отчуждение от натрупания училищен опит, неувереност в себе си;
 - ниска самооценка за възможностите и компетентностите;
 - наличие на конфликтни отношения със съученици и/или учители и др.
4. Етнокултурни:
- ранни бракове;
 - страх на родителите, поради опасност от откраждане или от лошото влияние на обществото;
 - липса на мотивация от страна на родителите за приобщаващо образование на децата им;
 - ниска степен на готовност за училище на децата от рисковите групи;
 - дефицит на комуникативни компетентности сред рисковите групи.
5. Институционални:
- недостатъчно координиран подход между различните служби специалисти на национално, регионално, местно и училищно ниво за справяне с преждевременното напускане на училище;
 - недостатъчно ефективният контрол върху управлението и функционирането на политиките за обхващане, задържане и реинтегриране на децата и учениците в образователната система;
 - липсват механизми за обмен на данни и проследяване каква част от заминалите в чужбина ученици продължават обучението си.
6. Свързани със здравния статус:
- в контекста на политиките за развитие на приобщаващото образование продължава тенденцията за интегриране на децата със специални образователни потребности в общообразователните училища;
 - рисковете за преждевременното напускане на училище са свързани с недостатъчна подготовка училищата за приобщаване на децата със СОП;
 - тук се включват и всички фактори на материалната база, образователната среда, човешките и финансовите ресурси, които не отговарят на изискванията за прилагане на принципите на приобщаващото образование.

Превантивните дейности, осъществявани в СУ „Стоян Заимов“, за ограничаване на ранното напускане на училище, се реализират чрез дейности, които са подчинени на следните принципи:

- всеобхватност на дейностите – осъществяване на дейности по превенция на тормоза и насилието, както и дейности за мотивация и преодоляване на проблемното поведение, които са

израз на общата воля и на координираните усилия на всички участници в образователния процес;

- публичност и прозрачност на цялостната политика - чрез интернет страницата на училището и партньорството с медиите, документиране на проблемните и рискови ситуации и добрите практики;
- обратна връзка с институции, родители, училищен психолог, класни ръководители, ученици и учители;
- приемственост – чрез съхраняване на традициите и недопускане да се забрави доброто старо, равнопоставеност на всички приоритети в развитието на училището;
- идентифициране на рисковите фактори, чрез дейността на училищен психолог и класните ръководители.

Политиките и мерките, които СУ „Стоян Заимов“ предприема за преодоляване на причините за отпадане са подчинени на националните, областни и общински стратегически мерки, като се отчита спецификата на училището и нуждите от подкрепа на всяко дете.

За преодоляването на причините за ранното напускане на ученици училището води гъвкава политика, целяща да се разгърне личния потенциал на всяко дете съобразно неговите нужди, потребности и интереси. Училището планира дейности за разнообразяване на методите, похватите, средствата на работа - традиционни и иновационни, чрез допълнителна квалификация на учителите. Важен момент в превантивната дейност за преодоляване на ранното отпадане е стимулирането, поощрението и оценката на напредъка на всеки ученика във възпитателно-образователния процес, както и участието на ученици и родители в училищни и извънучилищни дейности.

III. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

- Намаляване на безпричинните неизвинени отсъствия.
- Намаляване броя на учениците в риск от отпадане по различни причини.
- Мотивиране учениците за постигане на по-добър успех в училище.
- Увеличаване броя на учениците повишаващи степента си на образование
- Преодоляване на обучителните трудности.
- Привличане на родителската общност в училище.
- Изграждане на мотивация за посещение на училище и за участие в живота на училищната общност.

IV. МЕРКИ ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА РАННОТО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ

- Изготвяне на база данни от класните ръководители, в чиито класове има ученици от рискови групи /съобразно различните причини от отпадане/;
- Координиране действията на класните ръководители с тези на училищен психолог и училищното ръководство;
- Квалификация на педагогическите специалисти в посока управление на конфликти, превенция на ранното отпадане от училище и др.;
- Включване на учениците от рисковите за отпадане групи в допълнителни консултации за усвояване на българския език;

- Изготвяне на стратегия за превенция и преодоляване на отсъствията от заниманията и на ранното напускане на образователната система, както и на план за действие в зависимост от конкретните условия и трудности.
- Съвместни дейности с родителите за преодоляване на проблема с отсъствията на учениците и непосещаването на училище.
- Своевременно информирание на родителите за отсъствията и успеха на учениците.
- Провеждане на тематични срещи с родители по проблемите на отговорността за възпитанието и образованието на децата и общите задължения на родителите.
- Включване на родители в училищни мероприятия.
- Посещения на класните ръководители и възпитателите по домовете на учениците, които отсъстват от училище без причина.
- Включване на учениците в занимания по интереси.
- Осигурен достъп до спортната база на училището и компютърните кабинети.
- Социализиране на децата и учениците, за които българският език не е майчин, приобщаване към училищния живот и намиране на социални посредници, на които ромите вярват, за да се постигне по-голяма посещаемост в училище.
- Картотекиране на ученици в риск с превенция за задържането им в училище.
- Индивидуална работа от страна на учители и класни ръководители със застрашените от отпадане ученици.
- Провеждане на здравно и гражданско образование в часа на класа, изнасяне на беседи – за стрес, трафик на хора и др.
- Активизиране на ученическото самоуправление.
- Провеждане на разговори с учениците от училищния психолог и класния ръководител.
- Провеждане на ежеседмични консултации със семействата или настойниците, които се грижат за учениците.
- Изпращане на уведомителни писма до дирекция „Социално подпомагане“ за учениците, допуснали повече от пет неизвинени отсъствия в рамките на един месец.

IV. КАЛЕНДАРЕН ПЛАН ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА

№ по ред	Мерки и дейности за реализиране на програмата	Ангажирани лица	Срок за изпълнение	индикатори
1	Актуализация на стратегията за развитие на училището със специфични политики и мерки за превенция на отпадането	директор	септември 2020 при необходимост	
2	Разработване и реализиране на мерки за	директор заместник-	през цялата година	Брой извинени и неизвинени

№ по ред	Мерки и дейности за реализиране на програмата	Ангажирани лица	Срок за изпълнение	индикатори
	проследяване на преместването и отсъствиата на учениците	директори		отсъствия, брой преместени ученици
3	Повишаване интереса към ученето чрез работа в екип, участие в училищни програми, отбелязване на важни дати	класни ръководители учители по предмети	през цялата година	Интерес към училището и ученето
4	Планиране и осъществяване на контрол за редовно и точно вписване на отсъствията на учениците в училищната документация	Директор Заместник-директори	постоянен	Намаляване броя на извинените и неизвинени отсъствия
5	Пълноценно използване на възможностите за организиране на извънкласни и извънучилищни дейности	Директор Учители по предмети	през цялата година	Брой обхванати ученици
6	По – голяма атрактивност на преподавания материал чрез електронни уроци, интерактивни методи, онагледяване, практическа насоченост и други	Учители Учители ЦДО	през цялата година	Повишаване на интереса към учението и училището
7	Провеждане на текущ контрол, относно вписването на отсъствията на учениците в ученическите книжки	Директор Заместник-директори	през цялата година	Намаляване броя на извинените отсъствия
8	Определяне на екип по изпълнението на плана	Директор	септември 2020	Повишаване координацията между учителите,

№ по ред	Мерки и дейности за реализиране на програмата	Ангажирани лица	Срок за изпълнение	индикатори
				училищния психолог и родителите
9	Осъществяване на контрол по изпълнение на плана	Директор	февруари 2021 юни 2021	Анализ на резултатите и обявяване на добри практики